

Koroliuk N. Ya.
Ukrainian Academy of Printing

RESEARCH OF PRACTICE OF THE USE OF BRAND BY PUBLISHING HOUSES

Summary

In the article the practice of using brand by publishing houses on the example of Lviv region was considered. The general characteristics of publishing enterprises in Ukraine were presented. The author analysed the presence of elements of the brand in domestic enterprises. Also the author systematized problems which actualize the use of branding in the publishing business. In the conclusion the author characterized promising areas of branding in the publishing industry.

Keywords: marketing, marketing activities, brand, branding, product, publishing-printing enterprises, innovation, copyright.

УДК 65.012.34:005.21:621(477)

Короткий Ю. В.
Запорізький національний університет

ЛОГІСТИЧНА СТРАТЕГІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті автор проводить аналіз існуючих визначень категорії «логістична стратегія» та наводить власне визначення логістичної стратегії. Запропоновано визначення дефініції «стратегічний логістичний потенціал підприємства». Запропоновано визначати стратегічний запас міцності стратегічного логістичного потенціалу підприємства як рівень використання внутрішніх та зовнішніх можливостей оптимізації та розширення стратегічного логістичного потенціалу підприємства.

Ключові слова: логістичний потенціал підприємства, механізм структуризації, резерви, стратегічний запас міцності логістичного потенціалу підприємства.

Постановка проблеми. Логістика важлива для кожної організації, оскільки впливає на усі складові діяльності підприємства при розробці ланцюгів поставок, визначенні розмірів і місць розташування елементів в інфраструктурі, відносинах, які встановлюються з іншими організаціями. Вона впливає на показники діяльності організації, в тому числі на прибуток і на такий фінансовий показник, як прибутковість на активи; по ній часто судять про діяльність компанії в цілому, тобто вона працює на те, як компанія сприймається громадськістю.

Неефективне використання наявного логістичного потенціалу, відсутність виваженого механізму управління ним потребує впровадження нових підходів до управління логістичною системою машинобудівних підприємств. Виконання логістикою інтегруючої функції, яка охоплює усі аспекти оптимізації потоків обумовлює необхідність формування системи управління логістичним потенціалом підприємства для забезпечення його сталого та розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти стратегічного логістичного управління були висвітлені у публікаціях вітчизняних та зарубіжних учених – Т.В. Алесінської, Р.Р. Ларіної, М.С. Дороніна, Є.В. Крикавського, М.А. Окландера, Л.В. Фролової, А.Н. Родликова, О.М. Тридіда, А.І. Семененко, Джеймса Р. Стока, Дугласа М. Ламберта, Д. Уотерсома та інших.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак залишаються невирішеними питання щодо процесу формування логістичної стратегії на машинобудівних підприємствах та виявлення стратегічних запасів міцності логістичного потенціалу підприємства.

Мета статті. Головною метою роботи є розкриття сутності категорії «логістична стратегія», а також характеристика стратегічного логістичного потенціалу машинобудівного підприємства.

Виклад основного матеріалу. Логістичний потенціал підприємства дає змогу охопити усі рівні стратегій, інтегрувавши цільові установки на досягнення максимального синергічного ефекту. Логістична стратегія призначена для підтримки маркетингової стратегії управління потоками та ресурсами підприємства.

Більшість вчених-економістів, як зазначає М.А. Окландер, серед найбільш поширених логістичних стратегій виділяють: мінімізацію загальних витрат на закупівлю сировини, матеріалів, енергоносіїв, управління запасами й послугами; мінімізацію інвестицій у логістичну інфраструктуру; максимізацію рівня якості логістичного сервісу при обмеженнях бюджету логістики [1].

Як зазначає А.М. Бутов, «...Сучасні умови господарювання потребують від підприємств застосування ними сучасних підходів до планування та управління рухом товарних потоків від виробника готової продукції до споживача, впровадження логістичних стратегій, заснованих на принципах логістики, а зростання їх значимості в забезпеченні конкурентоспроможності підприємств зумовлює необхідність оптимізації їх вибору підприємствами [2, с. 125].

Одні вчені [3] визначають логістичну стратегію як напрям розвитку логістики, інші – як засіб довгострокового планування [4, с. 96; 5, с. 122; 6]. Є.В. Крикавський зазначає схожість логістичних стратегій до інших функціональних стратегій і взаємозв'язок з конкурентними [7, с. 206].

Розгляд зазначених у таблиці 1 визначень різних авторів дозволяє зробити висновок, що логістична стратегія є інструментом реалізації головної стратегії підприємства, її використання сприяє досягненню максимально можливого економічного ефекту.

На нашу погляд, логістична стратегія – це стратегічний план підприємства у логістичній сфері, який включає постановку цілей та задач щодо розвитку логістичного потенціалу підприємства і слу-

гує механізмом логістичної координації діяльності підприємства на ринку.

Зарубіжні вчені часто використовують поділ логістичних стратегій на офенсивні та дефенсивні [11, с. 697].

Стратегії офенсивні, що передбачають активні дії, які направлені на розвиток і інновації: стратегії низьких витрат, диференціації, концентрації. Як допоміжні дії можуть бути використані організація вчасних поставок, надійність поставок, еластичність поставок, доступність товарів із запасу тощо [11, с. 697].

Стратегії дефенсивні, які скеровані на зміцнення існуючих ринкових позицій, з використанням нових можливостей: стратегія лідерства, швидкого виходу з ринку. Для дефенсивних стратегій основною метою буде зменшення витрат матеріалопотоку [11, с. 697].

Вибір серед зазначених стратегій залежить від цільових орієнтирів організації – або розвиток компанії, або оптимізація ресурсів.

Логісти виділяють ще струнку та динамічні логістичні стратегії підприємств.

«Струнка» стратегія ґрунтується на управлінні витратами, тобто формуванні товарних запасів тих же або зіставних продуктів, що і у конкурентів, але дешевше. Для цього «струнка» логістична стратегія передбачає пошук способів усунення непродуктивних витрат ресурсів [12, с. 247].

О.М. Тридід та К.М. Таньков зазначають, що формування логістичної стратегії підприємства передбачає низку таких заходів:

- розробку логістичної місії;
- зазначення стратегічних цілей і завдань;
- діагностику логістичного середовища машинобудівного підприємства;
- проведення логістичного аудиту;
- прийняття стратегічних логістичних рішень [13, с. 58].

Є.В. Крикавський зазначає логістичні стратегії повинні бути пов'язані з іншими функціональними стратегіями та відповідати стратегії фірми, що охо-

плює всі сфери діяльності підприємства. На його думку, при реалізації логістичної стратегії необхідне дотримання таких умов:

- у підприємства повинна бути розроблена загальнокорпоративна стратегія та підтримуючі стратегії;
- величина та структури виробництва повинні визначатися з урахуванням вимог логістики;
- на підприємстві повинна існувати вертикальна інтеграція сфер логістики підприємства;
- постачання, виробництво та збут повинні бути орієнтовані на матеріальні потоки;
- інформація повинна бути приведена у відповідність до існуючої системи управління;
- необхідно проводити відповідні заходи щодо підвищення ефективності існуючої на підприємстві логістичної системи;
- необхідно створити автоматизовану систему управління переміщенням товарів та інформації [7, с. 208-211].

Серед найбільш поширених логістичних стратегій можна відзначити: стратегію мінімізації логістичних витрат та інвестування у логістичну мережу, максимізації доходу та прибутку, підвищення конкурентних переваг підприємства, логістичного аутсорсингу (табл. 2) [14, с. 37].

Як не існує єдиного підходу до визначення логістичної стратегії, так і не існує єдиного підходу щодо процесу розробки логістичної стратегії. За фрагментарного підходу логістична стратегія може не розроблятися взагалі, або розроблятися як стратегія, що забезпечує реалізацію маркетингової та виробничої стратегій. Такий підхід обґрунтований за відсутності логістичної системи та сформованих логістичних ланцюгів.

За функціонального підходу логістична стратегія визначається одночасно та на одному рівні з маркетинговою, виробничою та іншими функціональними стратегіями підприємства. За інтегративного підходу формування логістичної стратегії здійснюється на рівні формування стратегії підприємства в цілому, що підкреслює її провідну роль у діяльності підприємства [15, с. 227].

Таблиця 1

Трактування поняття «логістична стратегія»

Автор	Визначення поняття «логістична стратегія»
В.І. Сергєєв [3, с. 95]	Це довгострокове, якісно визначене направлення розвитку логістики, що стосується форм та засобів її реалізації у фірмі, міжфункціональної та міжорганізаційної координації та інтеграції, сформульоване вищим менеджментом компанії в залежності з корпоративними цілями. Логістична стратегія розробляється на основі екстремізації (максимізації/ мінімізації одного чи декількох ключових показників – багатокритеріальна задача оптимізації) для оцінки ефективності фактичної або потенційної ефективності.
Terminology in Logistics. ANNEX Dictionary [4, с. 56]	Це ключові показники результативності логістичної діяльності, під якими розуміється необхідний та достатній ряд порівняно легко застосовуваних показників результативності (продуктивності), що дозволяють пов'язувати виконання логістичного плану з основними функціями та результатами управління товарним потоком і таким чином визначити потребу у коригуючих діях.
О.М. Родликов [5, с. 122]	Це стратегія довгострокового планування (на рівні підприємства чи району) розміщення капітальних вкладень у транспортну мережу, складське господарство та інші елементи інфраструктури; формування тривалих господарських зв'язків, методик розрахунку під час логістичної операції та інші елементи господарського механізму на перспективу.
А.І. Семененко [6, с. 43]	Це стратегія економічної (підприємницької) структури, тобто узагальнену модель дій, необхідних для досягнення головних (довгострокових) цілей шляхом координації та розподілу ресурсів структури (компанії, фірми).
Джеймс Р. Сток, Дуглас М. Ламберт [8, с. 2]	Це уніфікований всебічний та інтегрований процес планування для досягнення конкурентних переваг за рахунок підвищеної вартості та обслуговування споживачів, у результаті чого досягається більш високий рівень задоволення споживачів на основі прогнозування майбутнього попиту на логістичні послуги та управління ресурсами по всьому ланцюгу постачань. Це планування здійснюється в контексті загальних цілей та планів корпорації.
Д. Уотерсом [9, с. 145]	Включає усі довготермінові рішення, поєднані з логістичною діяльністю, складається з усіх стратегічних рішень і планів щодо управління ланцюгом постачань, «формує зв'язок між більш абстрактними стратегіями вищого рівня та детально проробленими операціями, що виконуються в ланцюзі постачань» [3, с. 96].
Т.В. Алесінська [10]	Це усі стратегічні рішення, прийоми, плани та культура, пов'язані з управлінням ланцюгом постачань, що дозволяє реалізувати уже сформовану стратегію підприємства в цілому.
Є.В. Крикавський [7, с. 206]	Подібна до інших функціональних стратегій і взаємопов'язана з конкурентними стратегіями.

Таблиця 2
**Основні логістичні стратегії підприємства
у сучасних умовах господарювання**

Назва стратегії	Характеристика
Мінімізація витрат та інвестицій у логістичну мережу	Скорочення загальних операційних витрат підприємства Покращення процесів транспортування-зберігання продукції Підвищення ефективності логістичних рішень компанії Зменшення витрат на складське обслуговування (через пряму доставку). Оптимізація логістичної інфраструктури Економічність та ефективність каналів збуту продукції
Максимізування доходу та прибутку	Оптимізація логістичної системи, спрямованої на збільшення обсягу реалізації
Підвищення конкурентних переваг підприємства	Підвищення рівня якості логістичного обслуговування
Логістичний аутсорсинг	Вибір оптимальної кількості посередників в каналах руху товарів. Оптимізація логістичної системи за рахунок залучення аутсорсингових фірм

На думку О.А. Рудківського, логістичні стратегії варто розглядати і класифікувати відповідно до рівня їх застосування, що дозволяє сформулювати єдиний науково-практичний комплексний підхід.

Варто розділяти логістичні стратегії на чотири рівні:

1) рівень стратегічної компетенції (призначення стратегій – виконання стратегічної мети логістики на підприємстві. Дані стратегії знаходять своє місце у формулюванні корпоративної стратегії та довгострокових цілей підприємства, формулюванні логістичної місії);

2) рівень ключових логістичних орієнтирів (призначення стратегій – визначення базових орієнтирів у здійсненні логістичного менеджменту на підприємстві. Стратегії ключових логістичних орієнтирів визначають: за рахунок яких елементів логістичної діяльності буде досягнуто поставлені мету та цілі логістики, підприємства в цілому);

3) рівень логістичних стратегій виконавчого рівня (призначення стратегій – забезпечення виконання стратегічних орієнтирів вищого рівня шляхом їх конкретизації. Виконавчі стратегії конкретизують: за рахунок яких ключових складових логістичної діяльності буде досягнуто поставлених пріоритетів діяльності підприємства, його конкурентні переваги);

4) рівень логістичних функцій та операцій (призначення стратегій – забезпечення досягнення поставлених цілей логістичної діяльності в окремих логістичних функціональних сферах. Дані стратегії слугують більш конкретизованим орієнтиром під час прийняття та реалізації окремих логістичних функцій та операцій) [15, с. 228].

Стратегічний логістичний потенціал підприємства, на нашу думку, включає у себе ресурсну, фінансово-економічну, організаційну, внутрішньо-виробничу, технологічну складові.

Ми пропонуємо визначити дефініцію «стратегічний логістичний потенціал підприємства» як комплекс системних елементів, що обумовлені сукупністю ресурсів, способів та напрямів їх використання і поповнення, організаційно-економічним механізмом підприємства, а також можливістю адаптації логістичної системи до умов мінливого маркетингового середовища, і забезпечення досягнення поставлених цілей і отримання довгострокових конкурентних пере-

ваг, що забезпечує досягнення синергічного ефекту від реалізації стратегічних цілей, місії підприємства.

Ступінь розвитку та використання стратегічного логістичного потенціалу підприємства визначається ефективністю системи управління логістичною системою підприємства. Передумовою ефективного використання стратегічного логістичного потенціалу підприємства є досягнення ефекту синергії.

На думку Ю.В. Самоїлик, синергічний ефект – це взаємодія складових елементів стратегічного логістичного потенціалу, ефект від якого суттєво перевищує результат окремого використання таких елементів. Синергічний ефект в управлінні виникає тоді, коли для виконання виробничого завдання є можливість створити колектив спеціалістів з подібними поглядами на дану проблему, які доповнюють один одного і разом досягають високих результатів [16, с. 34].

Однією із найважливіших складових механізму формування та використання стратегічного логістичного потенціалу підприємства є виявлення резервів поповнення стратегічного логістичного потенціалу.

Усі існуючі резерви щодо формування та використання наявного стратегічного потенціалу доцільно поділити на внутрішні і зовнішні.

Внутрішні резерви полягають у підвищенні рівня використання наявного у підприємстві стратегічного логістичного потенціалу (наприклад, підвищення ефективності діючої логістичної системи на підприємстві за рахунок удосконалення системи постачання, виробництва та збуту, а також інформаційного забезпечення).

Зовнішні резерви являють собою ті можливості, що можуть бути залучені у структуру стратегічного логістичного потенціалу підприємства із зовнішнього середовища (наприклад, використання аутсорсингових послуг в області логістики).

Після проведення оцінки стратегічного логістичного потенціалу підприємства та резервів його розширення доцільно визначити стратегічний запас міцності стратегічного логістичного потенціалу підприємства, що був запропонований Ю.В. Самоїлик, – як рівень використання внутрішніх та зовнішніх можливостей оптимізації та розширення стратегічного логістичного потенціалу підприємства:

$$\text{СЗМЛП} = \left(\sum_{i=1}^n \frac{\text{ПМ}_i}{\text{ФП}_i} \times 100 \right) \times \text{ЧВ} \quad (1)$$

де СЗМЛП – стратегічний запас міцності логістичного потенціалу підприємства;

ПМ_i – потенційно можливий показник i -ї складової стратегічного логістичного потенціалу підприємства, %;

ФП_i – фактичний показник i -ї складової стратегічного логістичного потенціалу підприємства, %;

ЧВ – відсоток витрат на досягнення потенційно можливого рівня сукупного стратегічного потенціалу конкурентоспроможності підприємства у структурі загальних витрат підприємства [16, с. 34].

Залучення резервів для формування стратегічного логістичного потенціалу підприємства доцільне у випадку, якщо $\text{СЗ} > 0\%$. Чим вище даний показник, тим вища ймовірність виконання логістичної стратегії цілей за умови, якщо фактичний стратегічний логістичний потенціал відповідає стратегічним логістичним цілям підприємства і забезпечує очікуваний рівень поточної прибутковості підприємства.

Для максимального використання логістичного потенціалу та логістичної стратегії керівництвом вітчизняних машинобудівних підприємств необхідно провести низку змін у системі підприємства, а саме: підвищити рівень логістичних рішень за рахунок їх виведення на рівень «ключових» у

діяльності підприємства; розробляти логістичну стратегію у взаємозв'язку із корпоративною стратегією та бізнес-стратегіями підприємства; підготувати персонал до змін у його діяльності, а також адаптувати виробничий процес відповідно до сучасних логістичних підходів; створити комплексну систему управління логістичним потенціалом.

Висновки і пропозиції. Узагальнення існуючих підходів щодо визначення поняття «логістична стратегія» дозволило зробити такі висновки.

По-перше, суть логістичної стратегії включає у себе цілі, критерії їх досягнення та заходи із раціонального управління і координації потокових процесів для забезпечення бізнес-стратегії підприємства.

По-друге, основне призначення логістичної стратегії – підтримка корпоративної стратегії.

По-третє, стратегічний логістичний потенціал підприємства характеризується складом, структурою, збалансованістю, рівнем інтеграції елементів стратегічного потенціалу; ступенем відповідності стратегічним цілям та завданням підприємства; спроможністю стратегічного логістичного потенціалу забезпечити стійкість підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища та можливістью перетворювати зовнішні загрози на сприятливі можливості.

По-четверте, для оцінки стратегічного логістичного потенціалу підприємства може бути використана збалансована система показників, а також визначені внутрішні та зовнішні резерви його формування та розрахований стратегічний запас міцності логістичного потенціалу підприємства.

Список літератури:

1. Окландер М.А. Контуры экономической логистики / М.А. Окландер. – К. : Наук. думка, 2000. – 174 с.
2. Бутов А.М. Перспективи використання логістичних стратегій для забезпечення конкурентоспроможності підприємства [Текст] / А.М. Бутов // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет ; редкол.: С.І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. – Том 14. – № 2. – С. 124-131.
3. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов // Под общ. и науч. ред. проф. В.И. Сергеева. – М. : ИНФА-М, 2005. – 976 с.
4. Terminology in Logistics. ANNEX Dictionary. European Logistics Association, 1994. – P. 56.
5. Родников А.Н. Логистика : терминологический словарь. – М. : Экономика, 1995. – С. 122.
6. Семененко А.И. Логистика. Словарь и библиография : справочное пособие. – СПб. : Изд-во ГУЭФ, 1999. – С. 43.
7. Крикавський Є.В. Логістика. Основи теорії : підруч. – 2-ге вид., доп. і перероб. / Є.В. Крикавський. – Львів : Інтелект-Захід, 2006. – С. 156.
8. Джеймс Р. Сток, Дуглас М. Ламберт. Стратегическое управление логистикой. – М. : Инфра-М, 2005. – С. 634.
9. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок : пер. с англ. / Д. Уотерс. – М. : Юнити-Дана, 2003. – 503 с.
10. Алесинская Т.В. Основы логистики. Общие вопросы логистического управления : учебное пособие. – Таганрог : Изд-во: ТРТУ, 2005. – [Цит. 2006, 4 грудня]. – Режим доступу : http://www.aup.ru/books/m95/7_1.htm.
11. Талан М.В. Моделювання логістичних стратегій торговельних підприємств / М.В. Талан // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» «Логістика». – № 633. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. – С. 696-701.
12. Євдокимов А.В. Логістичні стратегії та логістичні процеси на торговельних підприємствах [Текст] / А.В. Євдокимов, Ю.В. Чортюк, А.О. Родимченко // Сталій розвиток економіки: Всеукраїнський науково-виробничий журнал / ПВНЗ «Університет економіки і підприємництва» ІІП «Інститут економіки і технологій підприємства». – 2012. – Вип. 1(11). – С. 246-249.
13. Тридід О.М. Логістичний менеджмент : навч. посіб. / О.М. Тридід, К.М. Таньков ; за ред. проф., д-ра екон. наук О.М. Тридіда. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2005. – 224 с.
14. Пальчик І.М. Формування логістичної стратегії підприємства у сучасних умовах господарювання // Економіка. Фінанси. Право. – 2014. – № 11/1. – С. 35-42.
15. Рудківський О. А. Логістична стратегія молокопереробного підприємства: проблематика вибору та реалізації / О.А. Рудківський // Вісник ЖДТУ: Економічні науки. – 2014. – № 4. – С. 226-232.
16. Самойлик Ю.В. Механізм структуризації стратегічного потенціалу конкурентоспроможності підприємства // Технологический аудит и резервы производства. – 2011. – № 2(2). – С. 32-35.

Короткий Ю. В.

Запорозький національний університет

ЛОГИСТИЧЕСКАЯ СТРАТЕГИЯ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ЛОГИСТИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА МАШИНОСТРОИТЕЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Резюме

В статье автор проводит анализ существующих определений категории «логистическая стратегия» и приводит собственное определение логистической стратегии. Предложено определение дефиниции «стратегический логистический потенциал предприятия». Предложено определять стратегический запас прочности стратегического логистического потенциала предприятия как уровень использования внутренних и внешних возможностей оптимизации и расширения стратегического логистического потенциала предприятия.

Ключевые слова: логистический потенциал предприятия, механизм структуризации, резервы, стратегический запас прочности логистического потенциала предприятия.

Korotkyi Y. V.

Zaporizhzhya National University

LOGISTICS STRATEGY AS MACHINE-BUILDING LOGISTICS POTENTIAL FORMATION MEANS

Summary

In the article the author analyses existing definitions of the category of "logistics strategy" and provides his own definition of logistics strategy. The definition of the definition of "strategic and logistic potential of an enterprise" is proposed. It was offered to identify a strategic reserve of strength logistic potential of an enterprise as use level of internal and external opportunities to improve and extend strategic logistics potential of the company.

Keywords: company logistics potential, structuring mechanism, reserves, strategic margin-building logistics company.